

Verrassende flora langs het fietspad in de Noordduinen

Jelle van Dijk

Op gezette tijden wordt het fietspad door de Noordduinen van een nieuwe laag asfalt voorzien. Na zo'n opknapbeurt moet je als fietser extra goed opletten om bij een uitwijkactie niet van de weg te raken. Omdat de nieuwe laag asfalt zeker 10 cm dik is, zijn er hoge randen die zomaar tot een valpartij kunnen leiden. Om dit gevaar te beteugelen heeft Staatsbosbeheer in het voorjaar van 2013 op diverse gevaarlijke plaatsen een flinke laag grond langs het fietspad aangebracht. Vanaf eind juli was te zien dat deze stroken begroeid raakten met allerlei soorten planten.

Aanvankelijk was de Rode aardbeispinazie de opvallendste soort. Vrijwel overal waar grond was gestort was deze plant te vinden. De naam wijst er op dat deze soort vroeger als bladgroente werd gekweekt. Rode aardbeispinazie is afkomstig uit het Marokkaanse Atlasgebergte en de teelt in ons land werd geen succes. Merkwaardigerwijs verwilderde deze soort alleen in de duinen rond Haarlem. Tegenwoordig zijn de planten vooral langs zandige duinpaden tussen Noordwijk en Heemskerk te vinden. Elders in ons land komt deze

soort nauwelijks voor. Omdat er zoveel Rode aardbeispinazie in de nieuw opgebrachte grond opsloeg, vroeg ik mij af of de gebruikte grond uit de naaste omgeving afkomstig zou kunnen zijn. Die vraag werd positief bevestigd door Mark Kras, boswachter Hollands Duin (Staatsbosbeheer). Het opgebrachte zand was in de afgelopen winter namelijk verzameld bij het 'schoonmaken' van de duinpaden. Op zijn blog van 6 september bericht hij daarover (www.staatsbosbeheerzuidholland.nl).

Na de Rode aardbeispinazie volgden bijna wekelijks nieuwe vondsten. Natuurlijk waren er ook brandnetels, waarbij vooral de Kleine brandnetel opviel. Mijn ervaring is dat dit plantje bij aanraking veel meer jeuk veroorzaakt dan de Grote brandnetel. Verder waren er algemene soorten als Slangenkruid, Kromhals en Rood guichelheil te zien.

Een bijzondere plek bevond zich op de plaats waar de Duindoornweg het fietspad kruist. Forse Doornappels trokken hier de aandacht, maar ook er was één afwijkende plant met fluweelachtig behaarde bladeren. De plant kreeg een grote knop, maar voordat de bloem verscheen, had iemand de plant uit de grond getrokken

Rode aardbeispinazie. foto: Jelle van Dijk

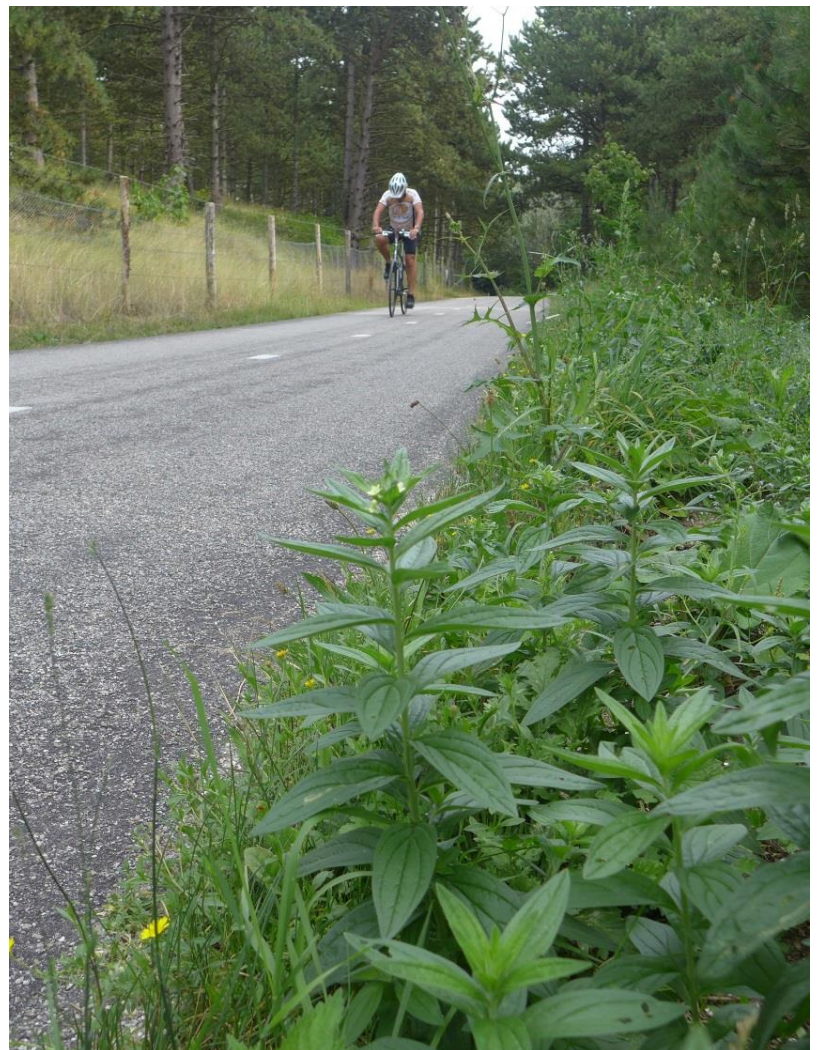
de Behaarde doornappel (*Datura innoxia*). foto: Jelle van Dijk

moet in de afgelopen winter dus ook zand van dit pad zijn geschraapt dat vervolgens langs het fietspad bij de golfclub werd gestort. Dat er ruim honderd planten verschenen toont maar weer eens aan dat veel zaden gemakkelijk kiemen als de grond flink wordt geschud.

Of de genoemde soorten ook in 2014 langs het fietspad te zien zullen zijn, is nog maar de vraag. Door de verdichting van de grond zullen minder zaden kiemen dan in de afgelopen zomer. Bovendien hebben veel planten die dit jaar in de nieuwe bermen groeiden geen zaad kunnen vormen vanwege de grazende herten. Maar vermoedelijk zal het ook in de zomer van 2014 de moeite waard zijn om deze stroken goed te bekijken. Ook dan zijn verrassingen niet uitgesloten!

en meegenomen. Een maand later verschenen er nog twee van zulke planten aan de overzijde van het fietspad. Na wat zoeken op het internet kwam ik tot de conclusie dat het om de Behaarde doornappel (*Datura innoxia*) moet gaan. Evenals de gewone Doornappel is deze soort in de zestiende eeuw door Spanjaarden vanuit Midden- en Zuid-Amerika bij ons ingevoerd. Hierna zijn deze soorten via botanische tuinen door heel Europa verspreid geraakt.

Op de genoemde plaats bij de Duindoornweg verschenen ook veel ganzenvoeten. Ik was nog net op tijd om de vrij zeldzame Muurganzenvoet en de algemene, maar veel hoger groeiende Rode ganzenvoet te fotograferen. Enkele dagen later hadden herten alles tot aan de grond afgevreten. In het open gebied ten noorden van de Duindamse Slag lag langs het fietspad ook een mooie groeiplaats. Hier stond een opvallende soort die we ook kennen van zandige paden in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Het was de Driebloemige nachtschade. Deze neofiet uit Amerika werd begin vorige eeuw voor het eerst in ons land aangetroffen. Verder dan de zandige duinpaden in Noord- en Zuid-Holland is deze soort niet gekomen. In augustus stonden langs het fietspad wel zo'n 20 planten, waarvan sommige bijna een vierkante meter bedekten! De grootste verrassing volgde eind augustus toen langs het fietspad voorbij de bocht bij de Noordwijkse Golfclub een grote groeiplaats van Glad parelzaad werd ontdekt. Ruim 100 planten stonden hier in bloei. Glad parelzaad komt in de Noordwijkse duinen maar op één plaats voor. Langs een pad iets ten zuiden van de Duindamse Slag zijn ieder jaar enkele tientallen planten te vinden. Elders in de duinen zoals op Voorne en bij Haarlem, is deze soort wat algemener. Er

Glad parelzaad. foto: Jelle van Dijk